

Informacje prawne dotyczące klauzuli opt-out

1. Ile dni trwa okres wypowiedzenia opt-out?

Okres wypowiedzenia klauzuli opt-out nie jest liczony w dniach - zgodnie z art. 96 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej pracownik może cofnąć tzw. opt-out informując o tym pracodawcę na piśmie, z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia. Przyjmuje się, że okres tego wypowiedzenia jest liczony analogicznie do okresu wypowiedzenia umów o pracę, co oznacza, że momentem rozpoczęcia biegu wypowiedzenia jest pierwszy dzień kalendarzowy miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostało złożone wypowiedzenie, a okres wypowiedzenia kończy się z ostatnim dniem tego miesiąca.

Przykładowo: aby skutecznie wypowiedzieć opt-out z dniem 1 października, należy złożyć pracodawcy pisemne jego wypowiedzenie najpóźniej w dniu 30 sierpnia.

2. Na ile godzin tygodniowo mogą mieć podpisany opt-out?

Maksymalną przeciętną liczbę godzin pracy przy podpisaniu przez lekarza klauzuli opt-out, ustala się pomniejszając wszystkie kalendarzowe godziny w tygodniu o godziny odpoczynków dobowych (11 godzin) i odpoczynku tygodniowego (35 godzin, obejmującego co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego), które muszą być lekarzowi udzielone w trakcie takiego tygodnia. Zatem maksymalna ilość godzin przy takim wyliczeniu będzie wynosiła 78 godzin tygodniowo.

3. Czy będąc lekarzem rezydentem muszą mieć opt-out by dyżurować i realizować program specjalizacji?

Do zrealizowania programu specjalizacji nie jest konieczne podpisanie klauzul opt-out. Bez podpisania przez lekarza odbywającego rezydenturę tzw. klauzuli opt-out (co jest dobrowolne), tygodniowa norma czasu pracy może być wydłużona do maksymalnie 48 godzin - w takim wymiarze godzinowym lekarz pracuje oraz dyżuruje, realizując we właściwy sposób program specjalizacji. Dyżur medyczny stanowią godziny rozplanowane w wymiarze przekraczającym 37 godzin 55 minut tygodniowo (stanowiącym normalny czas pracy lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne), czyli maksymalnie jest to w takiej sytuacji dyżur w wymiarze 10 godzin 5 minut tygodniowo. W celu realizacji dyżurów w większym wymiarze konieczne jest wyrażenie przez lekarza zgody (podpisanie klauzuli opt-out).

4. Jak rozlicza się czas pracy bez opt-out, skoro jest to średnio 48h/tydzień? Czy można tydzień pracować np. 96 godzin a potem mieć tydzień wolnego? Jak to wpływa na wynagrodzenie?

Zwiększoną liczbę godzin pracy w jednym tygodniu można równoważyć zmniejszeniem liczby godzin pracy w innym tygodniu. Zaznaczyć jednak trzeba, że planując pracę w danym tygodniu należy pamiętać o tym, że nie można zaplanować takiej liczby godzin, która pozwala na realizację prawa pracownika do dobowego i tygodniowego odpoczynku. Pracownikowi w każdej dobie przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku, a w każdym tygodniu – do co najmniej 35 godzinnego odpoczynku, zgodnie z art. 97 ust. 1 i 3 ustawy o działalności leczniczej. Nie widzimy możliwości zaplanowania pracy w wymiarze 96 godzin w tygodniu.

5. Kiedy rozpoczyna się bieg okresu wypowiedzenia klauzuli opt-out?

Momentem rozpoczęcia biegu wypowiedzenia jest pierwszy dzień kalendarzowy miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostało złożone wypowiedzenie. Okres wypowiedzenia kończy się z ostatnim dniem tego miesiąca.

6. Czy opt-out jest obowiązkowy i czy ktokolwiek może wymagać jego podpisania. Czy coś grozi za zmuszanie do podpisania opt-out?

Podpisanie klauzuli opt-out jest zawsze dobrowolne, a pracodawca nie może pracownika do tego zmuszać ani podejmować działań dyskryminujących wobec pracowników, którzy nie wyrazili takiej zgody.

7. Kto ponosi odpowiedzialność za nieprzestrzeganie norm czasu pracy?

Zgodnie z Kodeksem pracy pracodawca albo osoba działająca w jego imieniu podlega karze grzywny od 1 000 zł do 30 000 zł m. in. w sytuacji, gdy narusza przepisy o czasie pracy.

8. Kto sprawuje nadzór nad przestrzeganiem norm czasu pracy?

Za ustalanie prawidłowych norm, rozkładów i harmonogramów czasu pracy odpowiada pracodawca, natomiast kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących czasu pracy może sprawować Państwowa Inspekcja Pracy.

9. Czy lekarz bez podpisanej klauzuli opt-out może dobrowolnie wziąć większą liczbę dyżurów niż pozwala na to prawo (bez podpisywania klauzuli opt-out)?

Norma czasu pracy - maksymalnie 48 godzin tygodniowo jest normą przeciętną w okresie rozliczeniowym. Oznacza to, że mimo niepodpisania klauzuli opt-out w poszczególnych tygodniach wymiar czasu pracy pracownika może być wyższy niż 48 godzin, musi to być jednak zrekompensowane zmniejszeniem liczby godzin pracy w innych tygodniach, tak aby średnia z okresu rozliczeniowego wynosiła nie więcej niż 48 godzin tygodniowo. A to oznacza, że bez podpisania klauzuli opt-out można dyżurować średnio nie dłużej niż przez 10 godzin i 5 minut tygodniowo.